PROSINEC 2015

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvelkemezirici.cz

OBSAH

Blahopřání 3

Ze života domova 4

Stálá nabídka měsíce 5

Co jsme dělali… 6

Nabídka na prosinec 7

Naše hodnoty ve vztahu k obyvatelům domova 8

Fotogalerie 9

Horoskop 10

Lidové pranostiky a povětrnostní pravidla 10

Přísloví na prosinec 11

Významné dny a výročí v prosinci 12

Kalendář prosinec 2015 13

Zahrada v prosinci 14

Vánoční pečivo a pokrmy 17

Bylinkový receptář 20

Osobnosti 22

Zimní spáči 26

BLAHOPŘÁNÍ

NA MĚSÍC PROSINEC

Pan Josef VYROUBAL

Paní Marie MEJZLÍKOVÁ

Paní Eva SUCHÁ

Paní Růžena VRŠKOVÁ

Paní Marie ZADÁKOVÁ

Paní Božena FLESAROVÁ

Pan Antonín NEVRKLA

Všem oslavencům přejeme k jejich narozeninám hodně štěstí, zdraví a spokojenosti do dalších let.

Obyvatelé a zaměstnanci domova

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V měsíci listopadu jsme přivítali v našem domově nové obyvatele:

Pan Karel HYRŠ z Třeště

V měsíci listopadu nikdo z našeho domova neodešel.

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

- **BUFET**

Kantýna je otevřená třikrát týdně. Nově si v bufetu můžete zakoupit kávu nebo si posedět u stolečku nad nějakou sladkostí. K dostání by měly být pravidelně také uzeniny, chlebíčky nebo zákusky. Budeme rádi, když se bufet stane i místem, kam si půjdete rádi posedět, ať už s ostatními obyvateli nebo s vaší návštěvou.

Otevírací doba bufetu:

Pondělí, středa
14.00 – 15.30 hodin

Pátek
14.30 – 16.00 hodin

- **PŮJČOVÁNÍ KNIH**

Donáška knih na pokoje bude probíhat ve středu.

- **NÁKUPY**

Nákup potravin je zajišťován přes bufet. Potřebu nákupu obyvatel zjišťují klíčoví pracovníci a předají informaci sociální pracovnici.

- **PRAVIDELNÉ AKTIVITY**

Pondělí	od 13:00	canisterapie s paní Dyntarovou
Úterý	od 9:00	canisterapie s paní Kamenskou

	od 15:30	canisterapie s panem Trojanem
Středa, čtvrtek	od 9:30	kroužek vaření, keramika
Pátek	od 13:30	bohoslužba v kapli domova

CO JSME DĚLALI…

Ve středu 11. listopadu jsme zavítali do velkomeziříčského Jupiter clubu, kde se konala tradiční akce s názvem Setkání nad dechovkou. Na setkání se vypravilo pět obyvatel spolu s pracovnicí terapií paní Jiříčkovou, sestřičkou paní Lázničkovou a panem údržbářem Doležalem.

V pátek 13. listopadu se prostory Univerzity třetího věku proměnily v salón krásy. Přijela za námi kosmetička paní Prokešová a připravila si pro nás zkrášlovací dopoledne. Salón dotvářela výstavka kabelek jedné z klientek.

V úterý 24. listopadu za námi odpoledne zavítala děvčata z Výchovného ústavu Velké Meziříčí. Na Pomněnce jsme společně hráli deskové hry a povídali jsme si.

Čtvrtek 26. listopadu byl vyhrazen pro besedu o myslivosti. Beseda probíhala ve dvou skupinkách. Povídání se zúčastnilo celkem dvanáct mužů a jedna žena. Mohli jsme si poslechnout něco o historii myslivosti, myslivecké slovníku a tradicích.

V pondělí 30. listopadu jsme zahájili advent zapálením první adventní svíčky.

NABÍDKA NA PROSINEC

1. 12.	**Mikulášská nadílka se stacionářem Nesa** (od 9:30)
2. 12.	**Setkání obyvatel s vedením domova** (od 14:00, U3V)
3. 12.	**Výuka na Univerzitě třetího věku**
7. 12.	**2. adventní setkání** (od 10:00, U3V)
8. 12.	**Povídání V. Netoličky o Florencii a Pise** (od 14:00, U3V)
9. 12.	**Mikulášská besídka dětí z MŠ Oslavická** (od 9:30, jídelna)
10. 12.	**Zpívání koled žáků ZŠ Tasov** (místo a čas upřesníme)
14. 12.	**3. adventní setkání** (od 10:00, jídelna)
17. 12.	**Výuka na Univerzitě třetího věku**
18. 12.	**Vánoční tvoření s dobrovolnicí**
21. 12.	**4. adventní setkání** (od 9:30, jídelna)

NAŠE HODNOTY VE VZTAHU K OBYVATELŮM DOMOVA

Druhého prosince jsme se sešli v prostorách Univerzity třetího věku, abychom společně přivítali nové obyvatele, sdělili nové informace a osvěžili ty staré. V rámci tohoto setkání pracovníci také obyvatelům prezentovali svoje hodnoty ve vztahu k obyvatelům domova:

- Zachováváme Vaši důstojnost
- Volíme vždy vhodné oslovení a formu komunikace
- Chráníme Vaše soukromí
- Poskytujeme Vám dostatek srozumitelných informací
- Jsme vůči Vám empatičtí
- Sdílíme Vaše potřeby
- Je pro nás minimem, jste-li čistí, upravení a sytí
- Chceme, abyste věděli, že nám na Vás záleží
- Chceme, abyste věděli, že v domově nejste sám/a
- Vaše potřeby a přání nás neobtěžují
- Máme zájem Vás poznat co nejlépe
- Individuální přístup k Vám je pro nás ten nejlepší
- Snažíme se, aby péče o Vás byla bezpečná a kvalitní
- My všichni pracovníci jsme součástí života našeho domova
- Jsme tady pro Vás

FOTOGALERIE

KOSMETICKÝ SALÓN

NÁVŠTĚVA DĚVČAT Z VÚ

OPÉKÁNÍ ŠPEKÁČKŮ

BESEDA S MYSLIVCEM

CANISTERAPIE

HOROSKOP

STŘELEC (ARCITENENS) 23. 11. – 21. 12.

Letošní rok vám chystá řadu překvapujících událostí. Budou ve znamení úspěchu a příležitostí se prosadit. Vaše láska ke svobodě je velká a stejně tak silný je váš impuls prozkoumat nové hranice života a s lehkostí se přes ně překlenout. Z tohoto hlediska je pro vás letošní rok přímo výjimečný! Lednem se hlavně vám, Střelci 3. dekády (13. 12. až 21. 12.), uvolí problémy, které se mohly vyskytnout koncem předešlého roku a naberete ten správný kurz. Získáte motivaci na sebevědomí a osobní vzhled, lásku a romantiku, psychologii a filozofii, cestování do zahraničí, a také vyšší vzdělání. Jste zásobárnou informací a ostatní si vychutnávají vaši společnost, díky exotičtějšímu cestování máte mnoho novinek a zábavně popisujete místa, která jste navštívili. Je ale důležité, abyste neviděli jen sami sebe a nepovažovali se za střed vesmíru, dejte prostor i ostatním.

Neptun vyzývá zrozence 1. dekády (23. 11. až 2. 12.) k vcítění se do druhých a nacházení porozumění. V tomto roce se také můžete rozhodnout investovat do pozemků, nemovitostí nebo drahých kovů, jako je zlato a stříbro. Podstatné je, aby způsob investice byl v souladu s vaším vnitřním přesvědčením. Také v milostné sféře se vám budou dít nepředvídatelné a překvapivé události. Láska je pro vás životně důležitým faktorem, jste kreativní, milí a vášniví, takže je postaráno o lavinu zábavy a romantiky.

LIDOVÉ PRANOSTIKY A POVĚTRNOSTNÍ PRAVIDLA

Doba částečného odpočinku zahrádkáře. Jeho vynalézavost a snaha po zdokonalení své zahrádky mu však nedají odpočívat. Přemýšlí, osnuje nové plány, které na jaře

uvede v život. V zahradě se snaží i v zimě udržet soulad, pořádek a odstraňuje vše, co pěknému vzhledu spící zahrady překáží.

PŘÍSLOVÍ NA PROSINEC

Je-li mráz na prvního prosince, vyschne ne jedna studnice.

Mléčná dráha v prosinci jasná, bude v příštím roce úroda krásná.

O svatém Františku Xaveru, ledový vítr fičí od severu.

Svatá Barborka, vyhání dřevo ze dvorka.

Na svatého Mikuláše je už celá zima naše.

Přichází-li zajíc již v prosinci do zahrady, nastane tuhá zima všady.

Není-li prosinec studený, bude příští rok hubený.

Svatá Lucie ukazuje svou moc, neb nám dává nejdelší noc.

O svaté Albíně, schovej se do skříně.

O svatém Lazaru, utěsni stodolu.

Prosinec se sněhem na pěšině, žitko je na každé výšině.

O svatém Tomáši beranici na uši.

Když prosinec bystří, o Vánocích jiskří.

Svatá Viktorie, obrázky na okna ryje.

* Zemědělský kalendář: kalendář pro zemědělství a venkov na rok 2015. Brno: Vydavatelství ZK, 2014, s. 180ISBN 978-80-904388-5-9.

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ V PROSINCI

5. 12. – Mezinárodní den dobrovolníků

10. 12. – Den lidských práv

24. 12. – Štědrý den

25. 12. – Boží hod vánoční (1. svátek vánoční)

26. 12. – Štěpán (2. svátek vánoční)

Uplyne…

115 let od narození Karla Teigeho, teoretika umění, redaktora a kritika (narozen 13. 12. 1900, zemřel 1. 10. 1951).

95 let od narození herce Vlastimila Brodského (narozen 15. 12. 1920, zemřel 20. 4. 2002).

250 let od úmrtí Prokopa Diviše, přírodovědce a vynálezce bleskosvodu (narozen 26. 3. 1968, zemřel 21. 12. 1765).

95 let od narození cestovatele Jiřího Hanzelky (narozen 24. 12. 1920, zemřel 15. 2. 2003).

155 let od narození Karla Kramáře, právníka a politika – prvního československého ministerského předsedy (narozen 27. 12. 1860, zemřel 26. 5. 1937).

95 let od narození Jiřího Sováka, herce (nerozen 27. 12. 1920, zemřel 6. 9. 2000).

*Dostupné z: http://kjm.data.quonia.cz/kalendarium_2015.pdf

KALENDÁŘ PROSINEC 2015

		KALENDÁŘ OBECNÝ	ŘÍMSKO-KATOLICKÝ (CYRILOMETODĚJSKÝ)	CÍRKVE ČESKOSLOV. HUSITSKÉ
1	ÚT	Iva	sv. Edmund Kampián	Iva
2	ST	Blanka	sv. Bibiána	Blanka
3	ČT	Svatoslav	sv. František Xaverský	Svatoslav, Radmila
4	PÁ	Barbora	sv. Jan Damašský, sv. Barbora	Barbora
5	SO	Jitka	sv. Sába Jeruzalémský	Jitka
6	NE	Mikuláš	2. neděle adventní, sv. Mikuláš	Mikuláš
7	PO	Ambrož, Benjamín	sv. Ambrož	Ambrož
8	ÚT	Květoslava	P. Maria počatá bez poskvrny prvotní. hříchu	Květoslava, Květa
9	ST	Vratislav	sv. Jan Didak	Vratislav
10	ČT	Julie	sv. Eulálie	Julie
11	PÁ	Dana	sv. Damas I. (Hostivít)	Dana, Hostivít
12	SO	Simona	Panna Maria Guadalupská	Přibyslava
13	NE	Lucie	3. ned. adventní, sv. Lucie (Světluše)	Lucie, Světla, Světlana
14	PO	Lýdie	sv. Jan od Kříže	Lýdie
15	ÚT	Radana, Radan	sv. Valerián	Radana, Zdirad
16	ST	Albína	sv. Adelhaida (Adéla)	Albína, Běla
17	ČT	Daniel	sv. Jan z Mathy	Dan, Daniela, Svatoslava
18	PÁ	Miloslav	sv. Malachiáš	Miloslav
19	SO	Ester	bl. Urban V.	Ester
20	NE	Dagmar	4. neděle adventní, sv. Zefyrin	Dagmar
21	PO	Natálie	sv. Petr Kanisius	Tomáš apoštol, Nataše
22	ÚT	Šimon	sv. Františka Xaverie	Božena, Blažena
23	ST	Vlasta	sv. Jan Kentský	Vlasta, Vítězslava
24	ČT	Štědrý den, Adam a Eva	Štědrý den	Štědrý den, Adam a Eva
25	PÁ	1. svátek vánoční	Narození Páně, Boží hod vánoční	Hod B. ván., Emanuel
26	SO	2. svátek ván., Štěpán	sv. Štěpán	prv. muč. Štěpán
27	NE	Žaneta	Svatá rodina, sv. Jan	Jan evangelista
28	PO	Bohumila	sv. Mláďátka betlémská	Den umuč. betlém. dětí
29	ÚT	Judita	sv. Tomáš Becket	Milada, Judita
30	ST	David	bl. Evženie Ravasco	Rodiny P., David
31	ČT	Silvestr	sv. Silvestr I.	Den díkův. za boží ochranu

**Zemědělský kalendář: kalendář pro zemědělství a venkov na rok 2015.* Brno: Vydavatelství ZK, 2014, s. 145. ISBN 978-80-904388-5-9.

ZAHRADA V PROSINCI

Prosinec se klene od podzimu k zimě. Proto za příznivého počasí lze dokončit některé podzimní práce. Dřeviny si zaslouží kontrolu a péči. Můžete si také zajistit čerstvé zimní vitamíny, vysít pelargonie.

Zahrada může být krásná a plná barev i v prosinci. I když opadavé stromy a keře shodily šaty, vynikne jemná grafika jejich větví. Samy by však působily poněkud smutně. Proto by na zahradě měly být zastoupeny i stálezelené dřeviny. Jehličnany a stálezelené listnáče nabízejí celou škálu odstínů od světle zelené po modrosivou. V zimě obzvláště vyniknou i jejich tvary. Pohledné jsou i suchá stébla okrasných trav, které se před zimou neseřezávají. Nejenže jsou v ojínění skvostem zahrady, ale chrání střed rostliny před promrznutím. Vskutku zářivými ozdobami zimních zahrad jsou pak keře s okrasnými plody, které na větvích často zůstávají dlouho do zimy. Na ně rádi usednou ptáčci, které přilákalo zahradní krmítko.

ZIMNÍ PÉČE O STROMY

Prosinec je vhodný měsíc k odebírání roubů ovocných stromů, především peckovin, jako jsou třešně a višně.

I v zimě můžete sklízet chutné ovoce, a to mišpule. Plody tohoto pěkného stromku jsou nejchutnější právě až po přemrznutí.

ČERSTVÁ ZIMNÍ ZELENINA

V prosinci můžete rychlit řeřichu, naťovou petržel a další bylinky, naťovou cibuli i čekankové puky. V kuchyni tak bude stále dostatek čerstvých, kvalitních a chutných zdrojů vitamínů.

Některé druhy vytrvalé zeleniny dokonce lze na záhonech pěstovat i v zimě.

Za bezmrazých dnů můžete ze země vyjmout kořeny čekanky.

- Seřízněte zbytky listů a kořeny zasaďte do květináče (pokud jsou dlouhé, můžete je bez obav zakrátit).
- Poté je svrchu přikryjte obráceným květináčem. Překryjte i drenážní otvory, aby se k pukům nedoslalo žádní světlo, pak budou vybělené a lahodné.

- Substrát udržujte stále mírně vlhký a nádobu postavte na chladnější, ale bezmrazé místo, případně i do teplejšího pokoje.
- Do měsíce budou puky připraveny k použití.

Na svátek svaté Barbory, 4.12, nezapomeňte utrhnout větévku ovocného stromu a vložit ji do vázy. Do Vánoc by měla v teple vykvést.

ŽIVOT ZA OKNEM

Ptáci na krmítku, roztomilé sýkorky i všichni další otužilí opeřenci, vnesou do zimních dní dobrou náladu. Nezapomeňte na ně ani v prosinci. Ale sypte do krmítka pouze vhodnou potravu, žádné zbytky vánočního cukroví! Poté se usaďte poblíž okna a se zaslouženým požitkem je pozorujte. Pokud vydržíte chvíli bez hnutí, ptáci vás za sklem přestanou vnímat a můžete je obdivovat z bezprostřední blízkosti. Ideální situace také pro fotografování. Nevíte, jak se který ptáček, navštěvující vaše krmítko, jmenuje? Pokud nemáte po ruce chytrou knížku, zalistujte v malém elektronickém atlásku.

KLIDNÝ SPÁNEK NETOPÝRŮ

Objevili jste na půdě či ve stodole zimující kolonii netopýrů? Z důvodu nedostatku vhodných jeskyní a dutin opravdu výjimečně vezmou zavděk náhradními prostory. Pokud je ze spánku vyrušíte, zásadně ohrozíte jejich přežití – stačí dvě tři probuzení z pravého zimního

spánku během zimy a netopýři umírají na nedostatek energie, se kterou musí velmi šetřit.

Podobně je ohrožený i ježek, pokud se ocitne v zimě mimo úkryt, probuzený z hlubokého spánku, hibernace. Když jej na zahradě potkáte, můžete mu život zachránit.

*BUCHAROVÁ, J. *Zahrada v prosinci* (zkráceno). Dostupné z: http://www.ireceptar.cz/zahrada/okrasna-zahrada/zahrada-v-prosinci/

VÁNOČNÍ PEČIVO A POKRMY

Celodenní půst na Štědrý den končí štědrou večeří, kdy začíná vánoční hodování. V současnosti je takový krátkodobý půst jistě vhodný, že zdravotního hlediska. V minulosti si lidé držící půst připomínali, že žijí lidé chudobní, které je z lidského hlediska dobré obdarovat jídlem, což se dělo při vánočním koledování.

Skladba štědrovečerního menu prošla vývojem, stejně tak jako zvyklosti při stolování. Vycházelo se z toho, co bylo doma k dispozici, co se v létě urodilo, vypěstovalo, usušilo, uskladnilo.
Prvním pokrmem byla polévka. Dle krajových či rodinných tradic to bývala polévka houbová, hrachová, kroupová, zelová, čočková, rybí. Její příprava se samozřejmě lišila, rodinné recepty se předávaly z generace na generaci.

Hlavní štědrovečerní jídla se různila podle krajů, ale také podle movitosti rodiny (houbová omáčka s chlebem, jahelná kaše se sirupem nebo cukrem, krupičná kaše s perníkem, kuba s houbami, sladký hubník, houbový krupník, zelníky, šejdovec, ryba, ….).

Tradičním ovocem, které nesmělo chybět na staročeském štědrovečerním stole, byla jablka a ořechy. V současné době jsou mísy s ovocem doplňovány cizokrajným ovocem. V sušené podobě se také kromě jablek (krajánci) podávaly meruňky, hrušky a švestky (křížaly).

Jaké by to byly Vánoce bez vánočního cukroví. Každá hospodyňka má své osvědčené recepty, každý člen rodiny má své oblíbené druhy. Říká se, že by na stole mělo být sedm nebo čtrnáct druhů vánočního cukroví. Zřejmě to souvisí s magikou těchto čísel. Málokdo ví, že zvyk péct vánoční cukroví je poměrně mladý – z konce 19. století. Nejdříve se ujal mezi bohatší a pokrokovější vrstvou ve městech a odtud se pomalu šířil i na venkov.

Lidé na venkově však byli zvyklí jíst skromnější stravu a různé novoty přijímali nedůvěřivě. Proto také mezi vánoční pečivo na vesnicích patřily obyčejnější druhy. Byly to zejména chléb a vánočka, jež byly symboly hojnosti. Krohový koláč, vdolky s mákem, tvarohem, se švestkovými a hruškovými povidly a posypkou a také vdolky s hruškovou pracharandou (rozstrouhané nebo roztlučené sušené švestky) patřily na vánoční stůl. V některých oblastech se pekl velký věnec plněný jablky, což byl vlastně předchůdce dnešního jablkového závinu. Kutelky (peciválky) se říkalo spařovanému pečivu v podobě drobných buchtiček, které se před podáváním spařily horkým mlékem, omastily se máslem a posypaly se mákem, pracharandou nebo perníkem. Z chlebového nebo sladkého kynutého těsta se tvořilo figurální pečivo (symboly Slunovratu – ptáčci, klíč, žebřík, ještěrky, oblé tvary v podobě koule jako slunce,…, obětní zvířata – kráva, husa, kohout), které se potíraly tukem a žloutkem. Velmi oblíbený byl perník v různých drobných tvarech, polévaný a zdobený.

Tvary zavěšené na stužce zdobily vánoční stromeček a uplatňovaly se také společně s jinými druhy (různé koláče, rohlíky, vánočky) jako tzv. výslužné pečivo při koledování.

Ve speciálních vánočních ozdobných aranžmá (Vrkoč, Zahrádka, Ježek, Polaz) se používaly tvary z kynutého těsta.

ŠOTTNEROVÁ, D. Vánoce. Olomouc: Rubico, s. 119. ISBN 80-7346-041-6

Obrázek:http://i.idnes.cz/09/123/cl6/VES2fee7b_51ONA33cV.jpg ,

http://www.milujivanoce.cz/_sites/vanoce/upload/images//f4bfa10ef63a64391815f1314d578d79_vanoce-zvyky-jablko-shutterstock-21878824.jpg

BYLINKOVÝ RECEPTÁŘ

FENYKL OBECNÝ (FOENICULUM VULGARE MILL.)

POPIS A STANOVIŠTĚ:

Kopru se podobající, zpravidla dvouletá nebo vytrvalá bylina s dužnatým kořenem a jemně rýhovanou, oblou, větvenou, na lodyze i listech sivě ojíněnou až 2 m vysokou lodyhou. Malé, sytě žluté květy jsou uspořádány ve velké bohaté okolíky. Od semen kopru se liší tím, že nejsou smáčknuté a křídlatě roubené. Všechny rostlinné části aromaticky voní. – Fenykl kvete od července do září.

VÝSKYT:

Je domácí ve Středozemí. V četných zemích i u nás se pěstuje. Občas zplaňuje.

SBĚR A ÚPRAVA:

Plod se sbírá seřezáváním zralých nahnědlých okolíků (září). Nechá se ještě dojít. Poté se vymlátí, vyčistí a vytřídí. Droga má kořenitý pach a nasládlo, slabě palčivou chuť.

ÚČINNÉ LÁTKY A PŮSOBENÍ:

Plody obsahují hlavně silici (4 – 6 %) s převládající složkou anetholem a fenchonem. Uvolňují křeče hladkého svalstva. Užívají se jako prostředek proti nadýmání a ke zvýšení činnosti střev. Zvyšuje vylučování mléka, uvolňuje hleny a používá se též v dětském lékařství. Ve velkých dávkách vyvolává křeče a opojení. Anethon silně působí na zevní i vnitřní parazity u lidí i zvířat. Časem se polymerizuje na dianethol, který má účinky estrogenní.

UŽITÍ:

Vnitřně v nálevu (1 čajová lžička na šálek vody, 2 šálky denně), v prášku (3krát denně 1 g) k posílení žaludeční a střevní činnosti, jako prostředek proti nadýmání zvlášť v dětské praxi, dále při úporné zácpě a nadýmání a kolikami a při průjmech. Jen zřídka se užívá jako diuretický prostředek. V lidovém léčitelství se používá ke zvýšení

sekrece mléka. Zevně se užívá k omývání očí při různých očních zánětech. Fenykl je znamenité chuťové korigens.

*KORBELÁŘ, J. *Naše rostliny v lékařství.* Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, N. P. s. 496. ISBN 80-85463-06-7.
*Obrázky: http://www.biotox.cz/botanicus/jpg/bph_0524.jpg

OSOBNOSTI

LÍDA BAAROVÁ

ŽENA, KTERÁ SE ZAPLETLA DO DĚJIN

Na osudy Lídy Baarové (1914-2000) se za léta nabalila řada výmyslů. Mnohé z nich herečka přiživovala a ještě začátkem 90. let rezolutně popírala svůj poměr s Goebbelsem.

Stanislav Motl, který se věnuje problematice protektorátu, vydal v roce 2009 knihu Lída Baarová a Josef Goebbels, opřenou o studium nových pramenů a o rozhovory se samotnou Baarovou. Motl se s herečkou setkával v letech 1990-97 a jezdíval za ní i do Salcburku, kde v posledních letech svého života pobývala. A byla to také ona,

která mu při těchto setkání prozradila, že ji sledovala neuvěřitelná plejáda zpravodajských služeb od gestapa přes StB až po britskou vojenskou rozvědku.

JSEM JENOM ŽENA

Motl popisuje, jak nelehké bylo získat si hereččinu důvěru a přesvědčit ji, aby vyprávěla detaily ze svého života, které do té doby zapírala nebo zamlžovala. Líčí i to, jak byla osamělá a jak mu také často volávala do Prahy – i v noci. Právě lidský aspekt jejího dramatického života neztrácí Motl ze zřetele, a i když by mohl, nesnaží se svou knihu prvoplánově vyšperkovat pikanteriemi – jde mu o postižení osobní tragédie ženy, která se jako mladičká a lehkovážná zapletla do „velkých dějin“. Baarová do své smrti těžce nesla a cítila jako spoluvinu sebevraždu své mladší sestry Zorky Janů.

Tato talentovaná začínající herečka skočila v roce 1946 z okna, protože byla vyobcována z divadla, které nade vše milovala. Předtím, krátce po osvobození, byla totiž vykázána ze zkoušky v Komorním divadle, kde jí jeden kolega zastoupil cestu

a řekl, že sestra kolaborantky nemá v českém divadle co pohledávat.

Pro Baarovou nebylo ospravedlnění, a to i přesto, že svůj román s Goebbelsem prožila před německou okupací Československa. Z říše musela téměř uprchnout a stala se nežádoucí personou tam i doma. Ani kolegové herci ji nějak vřele nevítali, je to pochopitelné, situace byla zlá a ona se v Německu stýkala s Hitlerem a v německých novinách ho veřejně obdivovala. Lída Baarová si prostě s nacisty zadala, o tom není sporu, ale z velké části se tak chovala, protože byla mladá, hloupá a oslněná světem politických pohlavárů, v němž se začala pohybovat a také jako krásná žena zářila.

V Čechách býváme rádi nesmiřitelní a s oblibou stavíme na odiv vlastní bezúhonnost, které je mnohdy dosaženo jen nedostatkem příležitostí chovat se nemravně. Jednoduše Češi nejsou Francouzi, kteří, jak Motl připomíná, své milované herečce Arletty galantně odpustili, že měla poměr s vojenským velitelem Paříže. A to prosím na svou obhajobu uvedla jedinou větu: Co chcete, vždyť jsem jenom žena.

SCHŮZKY S VŮDCEM

Baarová se sešla celkem čtyřikrát i s Hitlerem. Vůdce prý dlouze hleděl do krbu a řekl, že mu připomíná jistou ženu. Tou měla být neteř Geli, která spáchala sebevraždu. Neznámé jsou i další peripetie vztahu s Goebbelsem, včetně styků s jeho ženou Magdou. Vše

nakonec nabylo podoby jakéhosi podivného trojúhelníku, který se odehrával v ministrově vile a na jachtě.

Mimořádná jsou také svědectví o stycích Baarové po návratu do protektorátu. Herečka byla samozřejmě zajímavá pro politiky už v předchozím období, na jaře 1938 ji například kontaktovali lidé z okruhu Milana Hodži, kteří chtěli, aby je zkontaktovala s Goebbelsem, ale ten prý vůbec nereagoval. Baarovou v protektorátě sledovalo gestapo i Sicheheitsdienst, pozoruhodná je například historka jejího setkání se známým agentem československé rozvědky A-54 Paulem Thümmelem, který se ji pravděpodobně pokusil naverbovat a seznámil ji s admirálem Canarisem, který zřejmě usiloval o totéž. Motl sice upozorňuje, že si herečka mohla leccos vyfantazírovat, ale i tak připouští, že některé detaily jsou prazvláštní, zejména pak asistence záhadného hochštaplera jménem Felix Achille de la Cámara. Tento scenárista a producent, ale taký český fašista se věnoval okultním vědám a údajně ho zaživa upálili čeští revoluční gardisté v květnu 1945. Baarová o něm vůbec nechtěla mluvit, prý ji přivedl ke spiritismu a to jí ublížilo. Podivných figur se vždy kolem ní motalo víc než dost…

*MACHALICKÁ, J. Žena, která se zapletla do dějin. Pohnuté osudy (Speciál Lidových novin). 2011. Vydala MAFRA a. s. 78
*Zdroje fotografií:
http://media.super.cz/images/gallery/0000000005370625/Bet4EoxRkxiJP4vVFK1Crw/53c510d3b22d9e3cc27c0000-119097?size=539, https://www.bux.cz/file/39691/cl_lida1.jpg

ZIMNÍ SPÁČI

Zimní spánek, odborně hibernace, patří mezi jednu ze strategií, díky níž dokážou živočichové přečkat nevlídné období zimy. Období strádání s nedostatkem potravy řeší každý svým způsobem. Stěhovaví ptáci odlétají do příhodnějšího podnebí na jih, podnikají dlouhé cesty s vidinou lepších podmínek než těch, které panují v jejich letním působišti. Jiní živočichové se obrní huňatým kožichem nebo řádnou podsádkou peří a částečně zpomalí svůj metabolismus. Nejzajímavější strategií však zůstává zimní hibernace, stav, kdy zvíře de facto balancuje mezi životem a smrtí…

I když se to na první pohled nemusí zdát, zimní spánek bývá velice náročným procesem. Pomineme-li to, že si zvíře musí během podzimu vytvořit dostatečné tukové zásoby a najít si vhodné zimoviště, zůstává upadnutí a spočinutí letargii tím nejnebezpečnějším, co musí překonat. Jestliže je jedinec během zimy rušen, může to pro něj znamenat i smrt v důsledku vyčerpání tukových zásob. Z tohoto hlediska není vhodné, aby se zvíře kamkoliv přemisťovalo nebo dokonce probouzelo. Živočichové v sobě mají zabudované hodiny, které ohlídají, aby v průběhu zimy nedošlo

k jejich úhynu, pokud by teplota jejich těla klesla pod únosnou mez. Většinou se tělesná teplota některých zimních spáčů snižuje na 4 až 0,2 °C.

Podle toho, zda živočichové prospávají zimu na jeden zátah nebo zda se v průběhu probouzejí, je můžeme rozdělit na tzv. pravé a nepravé spáče. Do první skupiny lze zařadit například nějaké netopýry, plchy, ježky nebo sysly. Takoví ježci přespí zimu zahrabaní a schoulení v listí, kompostu nebo jiném vhodném prostředí. Zaujímají pozici stočení do klubíčka, aby co nejvíce šetřili energii. Netopýři, stejně jako ostatní spáči, vyhledávají místa se stabilní teplotou a vlhkostí. Jejich tělesná teplota poté postupně klesá až na úroveň prostředí, zpomaluje se také dech a tep až na téměř 18 úderů.

Nepraví spáči se mohou občas probudit a jejich tělesná teplota se snižuje pouze o několik stupňů. Typickými „polospáči“ jsou jezevec lesní, medvědi nebo křečci. Medvědi v zimě vůbec nevylučují zplodiny metabolismu (trus a moč), toxické látky se vrací zpět do organismu a slouží v další látkové přeměně. Hlavně jsou využity pro tvorbu mléka,

které matka potřebuje pro své medvíďata. Ta se totiž obvykle rodí v průběhu zimy, v lednu. Tento princip je o to více pozoruhodný, jelikož při normálním fungování organismu by toxické látky daného jedince zahubily. Medvědi jsou také schopni vnímat veškeré zvuky okolí, proto se mohou kdykoliv také díky těmto podnětům probudit. Jezevci pro změnu budují zimní nory, kde nacházejí optimální útočiště přes celou zimu. Ani zde nejsou příliš ohrožení nepřízní počasí. U jezevců však existuje metabolická přeměna, a tak si občas musí „odskočit“, i přesto ale v noře tráví značnou část chladného období.

I když by si mnozí z nás řekli, že prospat celou zimu by bylo krásným odpočinkem, opak je pravdou. Z výše zmíněných skutečností můžeme usuzovat, že pro zvířata není zimní spánek klidným nicneděláním, ale spíše náročným procesem, díky němuž mohou odolávat nepříznivým podmínkám. Podzimní střádání potravy a tukových zásob také není procházkou růžovým sadem, a tak můžeme být rádi, že nás lidi takovéto „problémy“ netíží.

*Zimní spáči. In *Zemědělský kalendář: kalendář pro zemědělství a venkov na rok 2015.* Brno: Vydavatelství ZK, 2014, s. 212-213. ISBN 978-80-904388-5-9.

*Obrázky dostupné z: http://www.photonature.cz/img/editor/images/Medvedi/Bear_10_b.jpg, http://aa.ecn.cz/img_upload/e6ffb6c50bc1424ab10ecf09e063cd63/jezevec01_1.jpg

PF 2016

***Zdroj: http://www.praha1.cz/cps/images/Aktuality/Malovane_Vanoce_Betlemska_kaple_2011_II_720px.jpg**

Všem čtenářům Déčka děkujeme za přízeň. Přejeme krásné a poklidné vánoční svátky a do nového roku 2016 hodně zdraví, štěstí, dobré nálady a úspěchů.